

**Заклад вищої освіти «Університет трансформації майбутнього»
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
22-23 травня 2025р**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ:
РЕГІОНАЛЬНИЙ, МІЖНАРОДНИЙ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

ЧЕРНІГІВ 2025

УДК 35.072:352.075:327:339.9

Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти: Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (22-23 травня 2025 р.). Під загальною редакцією доктора економічних наук Дуки Анастасії Петрівни, доктора економічних наук Філіпової Наталії Володимирівни. Чернігів : ЗВО «Університет трансформації майбутнього», 2025. 158 с.

ISBN 978-617-95507-1-3

DOI: https://doi.org/10.54929/conf_uft_23_05_25

У збірнику представлено наукові праці учасників міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти».

До збірника увійшли тези доповідей учасників, що відображають результати їх наукових досліджень проблем управління та адміністрування. Збірник розраховано на науковців, викладачів, практичних працівників, студентів, а також широке коло читачів, які цікавляться проблематикою управління та адміністрування.

Матеріали подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть автори.

ISBN 978-617-95507-1-3
© ЗВО «Університет трансформації майбутнього», 2025
© Автори, текст, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ У СУСПІЛЬСТВІ.

<i>Гальчич І. П.</i> ФОРМУВАННЯ МЕДІАЦІЙНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	9
---	---

СЕКЦІЯ 2. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЕТИКО-КУЛЬТУРНІ ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ.

<i>Гололобов С. М.</i> КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ КОГНІТИВНІЙ ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ.....	11
<i>Лечищак В. С.</i> ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ РЕФОРМ ТА КРИЗ.....	13
<i>Молоносова Л. Б.</i> МОЛОДЬ І СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ ЕТИКО-КУЛЬТУРНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОСТКРИЗОВОГО РЕГІОНУ ЧЕРНІГІВЩИНИ.....	16
<i>Трикоза О.</i> СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	18

СЕКЦІЯ 3. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.

<i>Алієва Л. Г.</i> СУЧАСНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА НІДЕРЛАНДІВ.....	20
<i>Андрусь О. О.</i> ІНСТРУМЕНТАРІЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У КРИЗОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ.....	22
<i>Барчук П. Л.</i> ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ: ЧИМ УКРАЇНА ЦІКАВА ІНВЕСТОРАМ.....	23
<i>Беренда Ю. В.</i> УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	24
<i>Богачук І. В.</i> УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ КРИЗЬ ПРИЗМУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	25
<i>Бойко О. Г.</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ МОТИВУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	27
<i>Бойко Р. І.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	29
<i>Бровко А. В. Сенченко Н. М.</i> ПОВЕРНЕННЯ ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТА ПРОКУРОРУ: ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ.....	31
<i>Володько В. А.</i> ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	33
<i>Володько П. А.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОННОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ.....	34
<i>Гайдук А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ МІСЦЕВИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ.....	35
<i>Гарбуза Є.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ В СІМ'ї.....	36
<i>Головчук Ю. О. Лепетан І. М.</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	37
<i>Голуб О. О.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА.....	39
<i>Данилов Д. Ф.</i> ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	40
<i>Дементов І. Ю.</i> МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	41
<i>Донець С. І.</i> УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ КУЛЬТУРОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
<i>Дубовик Д. Є.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	43
<i>Дука А. П.</i> СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІКИ.....	45
<i>Дяченко М. А.</i> РОЗРОБЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	47
<i>Єфименко І. О.</i> СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	48
<i>Керноз Н. Є. Лугина Є. Ю.</i> АДМІНІСТРАТИВНІ ТА ІНШІ ВИДИ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ: ПРОБЛЕМНІСТЬ РОЗМЕЖУВАННЯ ДЛЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	49
<i>Керноз Н. Є. Падалка В. О.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧІ ПРОГАЛИНИ.....	52
<i>Козлянський Є. Л.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	55
<i>Конопля Ю. М.</i> ПРОЗОРИСТІСТЬ І ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	56
<i>Кучинський В. Ю.</i> ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ.....	58
<i>Луговський В. В.</i> ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КЕРІВНИЦТВА.....	59

Сокол М.Ю. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	120
Терент'єва А.В. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	122
Чеховський Андрій АНАЛІЗ ЗАГРОЗ ДЛЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙ ГЛОБАЛЬНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ	125
Шарапов О. М. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	127
Шкребтійенко В. М. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я.....	129

СЕКЦІЯ 5. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У МЕНЕДЖМЕНТІ ТА ЛІДЕРСТВІ.

Голуб В.Л. Голуб Н.Є. ЗАСТОСУВАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	132
Черняхівська Вікторія ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗІЯ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ.....	135

СЕКЦІЯ 6. ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.

Гаценко О. О., МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	138
Клименко Т. В. СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	139
Романенко С.В. ФІНАНСОВИЙ КОНСАЛТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	142

СЕКЦІЯ 7. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.

Белінська О. Б. ЛІДЕРСТВО В МЕДИЧНОМУ ТУРИЗМІ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я.....	144
Застьола Є. О. Сергієнко О. А. РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ КРИПТОВАЛЮТ У НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ.....	146
Мекшун П. В. ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ БЕЗПРОВОДОВОГО ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ.....	148

СЕКЦІЯ 8. МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БІЗНЕСУ.

Головчук Ю.О. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	151
Марчук І.А. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	153
Рябов І. Б. ЦИФРОВІ МАРКЕТИНГОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛОГІСТИЧНИХ СЕРВІСІВ.....	154
Рябова Т. А. МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЙ ЧЕРЕЗ АДАПТИВНИЙ МАРКЕТИНГ.....	156
Старченко С.В. ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ В СКЛАДСЬКІЙ ЛОГІСТИЦІ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	159

СЕКЦІЯ 5. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У МЕНЕДЖМЕНТІ ТА ЛІДЕРСТВІ.

УДК: 378.305

Голуб В.Л.

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
ЗВО «Університет трансформації майбутнього»*

Голуб Н.Є.

*старший викладач кафедри мовної підготовки та міжкультурних комунікацій,
ЗВО «Університет трансформації майбутнього»*

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ

Відповідно до чинного законодавства України метою освіти визначається «всебічний розвиток людини як особистості, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1]. Водночас євроінтеграція передбачає не лише економічну та політичну співпрацю, а й впровадження принципів і стандартів, які лежать в основі демократичного суспільства, одним із яких є забезпечення гендерної рівності, що визнається фундаментальною цінністю Європейського Союзу. Це закріплено в таких основоположних документах ЄС, як Хартія основоположних прав Європейського Союзу (стаття 23), Європейська соціальна хартія, Договір про функціонування ЄС (стаття 157), Договір про ЄС (статті 2,3,6) [2], а також в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (глава 21, статті 419, 420) [3].

З огляду на це цілком природним є завдання щодо формування гендерно свідомої особистості в процесі навчання молодшої людини в закладі вищої освіти. При цьому слід зауважити, що під гендерною свідомістю ми розуміємо здатність людини сприймати дійсність та діяти з огляду на соціальні ролі, поведінку, характерні ознаки, які певною мірою визначаються культурними та соціальними очікуваннями стосовно чоловіків та жінок. Гендерна свідомість розглядається нами як елемент особистісної зрілості, що дозволяє аналізувати соціальні явища крізь призму справедливості, рівності та недискримінації. Гендерно свідомою особистістю здатна виявляти та осмислювати прояви нерівності, стереотипізації, дискримінаційних практик у різних сферах суспільного життя.

Виходячи з досвіду навчальної діяльності студентів та студенток I-II курсів, можемо стверджувати, що важливими та доволі помічними щодо формування гендерно свідомої особистості є дисципліни «Українське ділове мовлення» та «Соціально-політичні студії», оскільки окремі їх навчальні компоненти безпосередньо чи опосередковано покликані формувати в здобувачів і здобувачок освіти розуміння базових засад гендерної теорії, відчуття гендерної ідентичності, розвивати soft skills щодо гендерної чутливості, що, передовсім, може проявлятися у вмінні застосування гендерно збалансованої мови тощо.

Так, сучасна мовна практика невіддільна від соціальних трансформацій, серед яких важливе місце займає гендерна рівність. Одним із показників цієї рівності в мові є вживання фемінітивів — лексичних одиниць, що позначають жінок за професією, посадою, соціальним

статусом тощо. Опанування фемінітивів є не лише питанням мовної норми, а й складовою гендерного виховання студентської молоді.

Саме тому в курсі «Українського ділового мовлення» приділяється особлива увага вивченню фемінітивів як інструменту мовного відображення гендерної рівності, адже їх вживання дозволяє чітко позначати жінок у професійних та соціальних ролях, демонструючи повагу до їхньої суб'єктності. Ігнорування або навмисне уникання фемінітивів, навпаки, сприяє маргіналізації жіночої ролі.

Опанування фемінітивів студентством сприяє формуванню чутливості до питань рівності, боротьбі зі стереотипами щодо «чоловічих» і «жіночих» професій. Саме тому в освітньому процесі нами використовуються такі інструменти, як аналіз текстів з урахуванням гендерної мовної репрезентації, вправи на творення та вживання фемінітивів, обговорення медіаприкладів і суспільних реакцій на вживання фемінітивів, вивчення норм українського правопису (редакція 2019 року) щодо фемінітивів тощо.

Питання гендерної лінгвістики не обмежуються вивченням курсу «Українське ділове мовлення», а знаходять своє продовження в процесі опанування «Соціально-політичних студій», під час якого здобувачі вищої освіти впродовж навчального року щонайменше тричі активно стикаються з темами, які спонукають їх до усвідомленого ставлення питань гендерної рівності та сприяють вдосконаленню навичок коректної з огляду на гендерну складову комунікації.

Першим своєрідним гендерно орієнтованим «піт-стопом» у цьому сенсі є студія «Актуальні та актуалізовані війною напрями соціальної політики», під час якої розглядаються питання безбар'єрності як політики, світогляду, мейнстріму та зрештою нової суспільної норми. Аналізуючи такий її складник як суспільно-громадську безбар'єрність, молодь знайомиться з правилами безбар'єрної мови, запропонованими ресурсом «Довідник безбар'єрності» [4] зокрема щодо використання фемінітивів. Практичним компонентом студії є виконання роботи з добору коректних відповідників до запропонованих більш вживаних і, на жаль, не зовсім прийнятних формулювань, з використанням словника, розміщеного на цьому ресурсі. Основна ідея таких завдань полягає у формуванні свідомого ставлення студентів і студенток до гендерних стереотипів, які, власне, і є тими перепонами, що перешкоджають впровадженню політики безбар'єрності в Україні, зокрема в суспільно-громадській сфері.

Наступним етапом становлення гендерно свідомої особистості в ході вивчення цього курсу є студія «Глобальні цілі людства та їх соціальний компонент», де в ході обговорення Цілей сталого розвитку окремо розглядається ціль 5 – «Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат». Виконання групових творчих студентських робіт щодо розробки мініпроектів, орієнтованих на Цілі сталого розвитку, сприяє утвердженню в свідомості здобувачів та здобувачок освіти необхідності докладання зусиль кожного та кожної для успішного їх досягнення в глобальному вимірі, зокрема й щодо гендерної рівності.

Про значущість навчального матеріалу в процесі формування гендерно свідомої особистості свідчить назва такої студії, як «Гендерний аспект суспільного розвитку. Рівність прав та можливостей жінок і чоловіків». У ході його вивчення розкриваються питання основних підходів до розуміння гендерної термінології; гендерних стереотипів та упереджень; поняття, значення та переваг гендерної рівності тощо. Водночас особливий акцент робиться на важливості та необхідності використання сучасною освіченою людиною гендерно збалансованої мови та надаються відповідні рекомендації.

Засвоєнню цього матеріалу та розвитку відповідних soft skills сприяє виконання завдання із коригування запропонованого тексту оголошення таким чином, аби він відповідав уявленням про недискримінаційне гендерно чутливе мовлення.

Таблиця 1 – Рекомендації щодо використання гендерно збалансованої мови

№	Зміст рекомендації	Приклади та пояснення														
1.	ЗАПОБІГАЙТЕ ВИКОРИСТАННЮ МОВНОГО СЕКСИЗМУ – дискримінації за ознакою статі в мові	«Чоловік завжди сильніший за жінку. Це зумовлено фізіологією»; «Типова блондинка»; «Жіноча логіка»; «Чоловік у спідниці»														
2.	УНИКАЙТЕ СТЕРЕОТИПІВ ТА УПЕРЕДЖЕНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ, зокрема про риси, поведінку й вигляд жінок і чоловіків, про їхні ролі та здібності залежно від їх статі	«Слабка стать» / «Сильна стать»: «Чоловіки – чудові керівники, жінки – ідеальні виконавці»; «Чоловічий характер»; «Чоловіки не плачуть»; «Жінка за кермом...»														
3.	ВИКОРИСТОВУЙТЕ ФЕМІНІТИВИ як в однині, так і в множині	Абітурієнт – абітурієнтка; Політик – політиkinя; Радник – радниця; Пілот – пілотеса (<i>абітурієнтки, політиkinі, радниці, пілотеси</i>)														
4.	УЖИВАЙТЕ ГЕНДЕРНО СИМЕТРИЧНІ ФОРМИ звертання до груп людей різної статі у випадках, коли потрібно особливо підкреслити присутність представників обох статей	«Шановні учасники та учасниці!»; «Пані та панове!»; «Друзі та подруги!»; «Брати і сестри!»; «Побратими та посестри!»														
5.	Але ВИКОРИСТОВУЙТЕ ПРИЙОМ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ, якщо потрібно уникнути акценту на статі	студентки і студенти ➔ студентство читачі й читачки ➔ читацька аудиторія журналісти і журналістки ➔ медійна спільнота														
6.	ТЕСТУЙТЕ СЛОВА ТА ФРАЗИ У «ДЗЕРКАЛІ»	Шановні жіночки / шановні чоловічки; Справжні україночки / справжні українчики														
7.	УНИКАЙТЕ ГЕНДЕРНО ЗАБАРВЛЕНИХ ЗБІРНИХ ПОНЯТЬ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>✘</th> <th>✓</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>батьківщина</td> <td>рідний край</td> </tr> <tr> <td>материнська мова</td> <td>рідна мова</td> </tr> <tr> <td>братерство</td> <td>спільнота</td> </tr> <tr> <td>ставитися по-материнськи</td> <td>ставитися з турботою</td> </tr> <tr> <td>чоловічий характер</td> <td>сильний характер</td> </tr> <tr> <td>жіноча логіка</td> <td>непослідовність, непередбачуваність</td> </tr> </tbody> </table>	✘	✓	батьківщина	рідний край	материнська мова	рідна мова	братерство	спільнота	ставитися по-материнськи	ставитися з турботою	чоловічий характер	сильний характер	жіноча логіка	непослідовність, непередбачуваність
✘	✓															
батьківщина	рідний край															
материнська мова	рідна мова															
братерство	спільнота															
ставитися по-материнськи	ставитися з турботою															
чоловічий характер	сильний характер															
жіноча логіка	непослідовність, непередбачуваність															
8.	УНИКАЙТЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНІВ «ЖІНОЧА СТАТЬ» І «ЧОЛОВІЧА СТАТЬ», що визначають суто біологічні відмінності й використовуються в галузі медицини та біології	<i>Уживання цих термінів для позначення чоловіків і жінок зводить їх до їхніх репродуктивних можливостей і посилює відмінності між чоловіками та жінками, що ґрунтуються на біології, а не соціальних ролях.</i>														
9.	ЗАПОБІГАЙТЕ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ, тобто їх опрідметненню, перетворенню на об'єкт	«Мер із дружиною»; «Високопосадовець зі своєю супутницею» коли жінка – лише додаток до чоловіка, а не самодостатня особистість														

Окремі гендерні аспекти висвітлюються також і під час подальших студій. При цьому слід відзначити, що в ході обговорення їхніх тем студенти та студентки більш усвідомлено

ставляться до питань рівності чоловіків і жінок, що, зокрема, проявляється в їхній гендерно збалансованій та виваженій риторичі.

Таким чином формування гендерно свідомої особистості студентів-бакалаврів є важливою складовою сучасного освітнього процесу, а застосування для цього міждисциплінарного підходу є запорукою цілісного, комплексного, системного та ефективного навчально-виховного впливу. Використання ними гендерно збалансованої лексики в навчальному та позанавчальному дискурсах є свідченням їхнього інтелектуального й духовного розвитку, а також потужним мотиваційним чинником дотримання й інших аспектів гендерної культури.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.20217 № 2145-VIII // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Гендерна рівність як складова євроінтеграції України // Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minjust.gov.ua/news/ministry/genderna-rivnist-yak-skladova-evrointegratsii-ukraini>.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
4. Без бар'єрів // Ініціатива Олени Зеленської «Без бар'єрів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bf.in.ua/>.

УДК: 305:316.42:355.48(477)

Черняхівська Вікторія

*кандидат наук з державного управління,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
ЗВО «Університет трансформації майбутнього»
ORCID : 0000-0003-4135-7770*

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗІЯ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ

Воєнні конфлікти докорінно змінюють традиційні гендерні ролі. Жінки, які до війни були залучені переважно до домашніх обов'язків, набувають нових функцій. Так, жінки залучаються до роботи у військових структурах, волонтерських організаціях, займають активну позицію у суспільстві [1]. Це сприяє розширенню їхнього впливу та потенціалу, зокрема в економічній та політичній сферах. Водночас, як свідчать численні звіти міжнародних організацій та волонтерські ініціативи, війна супроводжується зростанням випадків насильства над жінками, особливо сексуального, що вимагає підвищеної уваги з боку держави та правозахисних організацій.

У післявоєнний період ключовими завданнями стають відновлення інфраструктури та соціальних структур. Існує небезпека повернення до традиційних гендерних уявлень, що може обмежити участь жінок у відбудовчих процесах. У цьому контексті важливо:

- забезпечити жінкам рівний доступ до освіти та ринку праці;
- створювати державні програми підтримки жіночого підприємництва;
- гарантувати правовий захист жінок, які постраждали від насильства під час війни.

Загалом, участь жінок у прийнятті рішень, миротворчих ініціативах та місцевому самоврядуванні стає критично важливою умовою стійкості суспільства в постконфліктний період.

Інклюзивність має стати базовим принципом державної політики. Зокрема:

Наукове видання

Актуальні питання управління та адміністрування: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти

Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 22-23 травня 2025 р.)

Видано в авторській редакції
Підписано до публікації 15.06.2025
Формат 60x84/16
Гарнітура Arial
Ум. друк. арк. 10,3
Електронне видання

ЗВО «Університет трансформації майбутнього»
14000, Україна, м. Чернігів, вул. Ремісничка, 28
Електронна пошта: info@uft.in.ua
Телефон: + 38 (073) 047-26-26
Веб-сайт: <https://uft.in.ua/>
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 8115 від 20.06.2024 р.